

The State of Punjab v. Shrimati Harcharan Kaur (Tuli, J.)

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਐਸਐਸ ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਸੀਜੀ ਸੂਰੀ, ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਚਰਨ ਕੌਰ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1969 ਦਾ RFA ਨੰ. 10।

ਫਰਵਰੀ 27, 1974

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ (1894 ਦਾ 1)—ਧਾਰਾ 18, 19, 20 ਅਤੇ 31— ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਟਿਵ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ — ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ—ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ — ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਨੇ ਸਿਮੀ ਲਾਰ ਪਲਾਟਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ—ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18, 19, 20 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਰੀਡਿੰਗ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ, ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਕਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਤੋਂ (d) ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੱਸਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 19 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਜਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 31(2) ਦੂਜਾ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਪੱਟੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ

ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਵਾਲਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ

ਸਮਾਨ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਜ਼ੋਅਰਰਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੀ. ਜੀ. ਸੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 13 ਦਸੰਬਰ, 1972 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੀ. ਜੀ. ਸੂਰੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ 27 ਫਰਵਰੀ, 1974 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ।'

20 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ. ਐਸ. ਭੰਡਾਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ। 3500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਿੱਘਾ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਚੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੁ. 7,130 ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ. 3,500 ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। 10,850 ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 3,720 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 3,720 .

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਮਜੇਐਸ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਲਖਿੰਦਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਈ. ਐਸ. ਕਰਵਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਤੁਲੀ, ਜੇ. - (1) ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬ ਨੇ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 1894 ਦਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, ਨੰਬਰ 1 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸੰਘ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1953 ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਰਾਜ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ,

ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਲੈਕਟਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 29 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 30 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 14 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਯਾਨੀ 15 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੇ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ - ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ RW 1/ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੇ ਏ. 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਹੀਂ, ਜਿਸ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ, 1956 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ:

The State of Punjab v. Shrimati Harcharan Kaur (Tuli, J.)

- (1) ਕੀ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- (2) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- (3) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(2) The ਕੇਸ ਨੂੰ 1 ਸਤੰਬਰ 13, \$, 1956 ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਲਾਈਮੈਂਟ ਦਾ ਸਬੂਤ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਿਆ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ (ਪੀ.ਏ.ਓ. 13 ਆਫ 1957) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ। ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 15 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਚਰਨ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 20 ਅਕਤੂਬਰ 1959 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਵਾਲਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ।

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ. ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ (ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਸੂਰੀ, ਜੇ. ਜੇ.) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਬਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰੋ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:-

“ਕੀ ਅਦਾਲਤ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਰਨਲ ਕਲੈਕਟਰ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ? , ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ com ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ?”

ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

(3) ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਮਹਾਜਨ, ਡੀ.ਜੇ., 1 ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ *ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ*

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2), ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਉਸ ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਖਾਸਤ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ

(1) 1970 ਕਰ. ਐਲਜੇ 68.

ਹਰਟ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੋਸਲਾ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਸਟੇਟ (2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, 1960 ਦੇ ਆਰ.ਐਫ.ਏ. ਨੰ. 311 (ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ: -

“ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡੇਟੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 31(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ -: ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ; ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20, ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਜਾਇਜ਼ ਹਵਾਲਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(2) - ਧਾਰਾ 20 (ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਟੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਕਮ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ,

ਸੈਕਸ਼ਨ 31(2) ਦੇ ਤਹਿਤ - ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਵੀਸ਼; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 20 (ਬੀ) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਲੈਕਟਰ, ਚਿਨਸੂਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

(4) ਫਰੋਮਸੇਬੀਸੀਓਜ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਲੀਆ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ। ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਗਲਾ ਕੇਸ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਿਆ ਹੈ *ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* (4)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 31(2), ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ, ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ *ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੋਸਲਾ ਦੇ ਕੇਸ* (2) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। *ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੋਸਲਾ ਦੇ ਕੇਸ* (2) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਵਦਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਵਿੱਚ ਸੀ

(3) ਏਆਈਆਰ 1964 ਕੈਲ. 283.

(4) 1972 PLR 374.

ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੋਸਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ: -

“ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੈਧ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 31 (2), ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਸਟਾਪੇਲ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ।”

(5) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ. ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ (5) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਲੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਸੀਦ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਉਸ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਿਹਾ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 (2) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਇੱਕੋ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀ

ਹੋਰ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ - ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ - ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਜਿਸ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ" ਦੇ ਅਰਥ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

The State of Punjab v. Shrimati Harcharan Kaur (Tuli, J.)

(6) ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਬੀ ਅਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (6) ਵਿੱਚ: -

“ਜੇਕਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਵਾਰਡ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ।

(7) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਲੈਕਟਰ, ਚਿਨਸੂਰਾ (3) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਜਾਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸੀ। ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(2) ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇ ਖਿਲਾਫ

ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਉਚਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਬਿਲਕੁਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਗ੍ਰਾਂਟ - ਐਂਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਰੋਧ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(8) ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਦਿੱਤੀ

The State of Punjab v. Shrimati Harcharan Kaur (Tuli, J.)

ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਭਾਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(9) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ 1969 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 202 (ਮੈਸਰਜ਼ ਸਵਤੰਤਰ ਲੈਂਡ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਠੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਖੋਸਲਾ ਦੇ ਕੇਸ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ

ਇੱਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਖ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ **ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ**। ਸੰਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 18, 19, 20 ਅਤੇ 31(1) ਅਤੇ (2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ: -

“18. (1) ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ।

(2) ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਦੱਸੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

(a) ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ;

(b) ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ।

19. (1) ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕਲੈਕਟਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੇਗਾ, -

(a) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ, ਕਿਸੇ ਦਰੱਖਤ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ;

(b) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ;

(c) ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 17 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ; ਅਤੇ

(d.) ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

- 2)) ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- 20) ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: -
- (a) ਬਿਨੈਕਾਰ;
- (b) ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ
- (c) ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ।
- (31)(1) ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਝ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸੰਕਟਕਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਅਗਲੇ ਉਪ-ਭਾਗ ਵਿੱਚ.
- (2) ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:
- ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰਕਮ ਦੀ ਕਾਫੀਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:
- ਬਸ਼ਰਤ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:
- ਇਹ ਵੀ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

.. • ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਯੂ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਚਰਨ ਕੌਰ (ਤੁਲੀ, ਜੇ.)

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਕਰਨ ਲਈ।

(10) ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਨੀਤੀ ਧਾਰਾ 18, 20 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ res pondents ਕੋਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਲੈਕਟਰ ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਕਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਡੀ) ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੱਸਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 19 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਜਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 (2) ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਵਾਲਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਧਾਰਾ 20 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਜਾਂ ਸਿਮਲਾਈ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ M/s ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ।
ਸਵਤੰਤਰ ਲੈਂਡ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਡ v

W't ti: RrP(i^' f ਅਤੇ "Hat7an&:

(1974)2

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1969 ਦਾ CR ਨੰ. 202) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਹੁਣ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ , ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਐੱਸ ਐੱਸ ਆਧਵਾਲਾ , ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

CG Sum, J.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

14640 ILf1 -ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.

ਵ
ੀ
ਆ
ਈ

